

Proti Konradu je toraj namerjen izstop nemških konservativcev, kajti on je največi vozal v Taaffejevem ministerstvu. In če se jim posreči s tem, da bodo pokazali Taaffeju resnobnejše lice, zvrniti Konrada z ministerskega stola, no — potem jim bo ves svet hvalo pel, le tisti nemško-judovski listi, ki zdaj vriskajo zaradi „razdora“ v Hohenwartovemu klubu, bodo kisló držali se, ker če Konrad pade, nimajo v ministerstvu nikogar več svoje vere.

Morda bo ta korak nemških konservativcev Taaffeja vendar nagnil do večje odločnosti in resnobnosti. Njegova zaslomba je le avtonomistična stranka, to je: česki, poljski in Hohenwartov klub in ker večina teh ni ravno velika, bo sprevidel, da ne sme nikogar zanemarjati izmed svojih prijateljev, in tako utegnejo tudi naši slovenski poslanci priti pri njem v večjo veljavo, nego so zdaj, kakor je čutiti. Če le kakih 15 poslancev popusti Taaffeja, pa nima večine v zbornici za se, in tako bo prisiljen, nekoliko bolj ozirati se na njihove želje, kakor je to do zdaj delal.

Iz teh razlogov vsa ta reč ni tako žalostna, kakor se nekaterim naših listov zdi, in tudi naši nasprotniki nimajo pravega vzroka radovati se. Mi še zmiraj upamo, da so za Avstrijo napočili boljši dnevi in da liberaluško-judovsko gospodarstvo ne bo prišlo več na krmilo.

Mnogovrstne novice.

* *Belega raka* vjel je pretekli mesec neki ribič v Osiškem jezeru na Koroškem. Rak meri 10.3 cm. po dolgosti ter je lepe bele barve. Kupil ga je znani umetni riborejec g. Schagl za dunajski akvarij.

* *Sadnen vrt v petem nadstropji* ima nek hišni posestnik v Parizu. Na strehi svoje hiše v Washingtonskih ulicah zasadil je namreč 18 metrov nad površino ceste pravcat saden vrt, v katerem odgaja kacij 40 hrušek v velikih posodah napolnjenih z najboljšo zemljo. Vsako leto donšajo mu krasnega sadú, lepšega ko marsikateri drug navaden vrt. Med hruškami nasadil je mnogo grmovja, posebno grozdičja in malin.

* *Konja z očali* ima nek živinorejec v Zwicka-u na Saksonskem. Konj se je mnogokrat plašil in zdravnik pripisal je to napako veliki kratkovidnosti. Spreten optik napravil je tedaj primerne očali in konj bil je ozdravljen napake.

* *Jabolčno drevo*, ki je letos trikrat cvetelo, stoji v Rékasu na Ogerskem. Dvakrat je doneslo sad in pričetkom tega meseca jelo je v tretjič cvesti.

Naši dopisi.

Z Dunaja 20. nov. — Slovanski dijaki tukajšnjih visokih šol priredijo 24. dne novembra slavnosten večer na čast ruskemu slikarju Vasiliju Vasiljeviču Vereščagin-u, kateri je imel svoje slavne slike iz rusko-turškega boja zadnje tri tedne tukaj razstavljen. Slavnosti udeležila se bodo dijaška društva: „Akademicky spolek“, „Slovenija“, „Zora“, „Sič“, Bukovina, „Društvo hrvatskih tehnik“, „Tatran“ in provizoričen odbor hrvatskih vseučilišnikov. Večer bode brž ko ne počastil tudi slavni umetnik sam, ki ima te dni priti na Dunaj.

V Gorici 27. nov. — Posebnega nimam kaj pisati; pač nekaj imam, kar veljá več, ko vse drugo. Kakor nas je bilo prestrašilo nepričakovano naznanilo, da je naš velečastiti „oče“, gospod dr. J. Bleiweis vitez Trsteniški, nevarno zbolel, tako so nas razveselila in potolažila poročila — v časnikih in privatna — da

mu je spet odleglo in da spet uže kaj dela za drage mu „Novice“. Če katera prošnja Slovincem iz dna srcá gre, je gotovo ta: Ohrani nam, mili Bog, nenadomestljivo „očetovo“ zdravje in življenje! *) — Od 1. do 8. decembra t. l. bomo imeli pri sv. Ignaciji po 3krat na dan izredne slovenske pridige. Imel jih bode slavnoznani misijonar, naš rojak O. Franc Dolijak. Ker je letni čas prav ugoden, udeleževalo se bode pridig gotovo tudi obilno ljudí iz bližnjih vasí. — Ogenj se je bil vnel v tukajšnji fabriki vžigalnih klinčkov, pa so ga v kratkem pogasili; vendar je za kakih 1000 gold. škode. — Naš prevzvišeni knezonadškof dr. Andrej Gollmayr dovršijo jutre (28. t. m.) 84. leto svoje starosti in so zmeraj trdnega zdravja.

Iz Kostanjevice 19. nov. (*Novo bralno društvo.*) Od 17. t. m. imamo tudi v Kostanjevici bralno društvo s pravili od sl. vlade potrjenimi. Pozno sicer si je Kostanjevica osnovala društvo, kakoršno imajo po Slovenskem skoraj vsi, količkanj boljši kraji, a bolje je pozno, ko nikdar. Tudi Kostanjevičanje bi bili uže pred tremi leti radi osnovali bralno društvo, ki bi bilo pa po posebni previdnosti nekaterih moralo imeti dve glavi: eno slovensko in eno nemško. Tako so mislili, bi se vstrelalo vsem, Slovincem in tudi tistim Nemcem, ki jih še v Kostanjevici ni, in jih menda nikoli ne bo. Pa sl. deželna vlada ni privolila, da bi se bil tak dvoglavati spaček rodil, zato smo pa še nekoliko potrpeti morali, dokler je prišel čas, da se je osnovalo sicer še majhno, a vendar čisto slovensko bralno društvo. Upati je, da bo iz male sadike zrastle čvrsto drevo, ki bo dobro oskrbovano rodilo obilo dobrega sadú. Kakor vsaki novi napravi, se tudi našemu bralnemu društvu ne manjka protivnikov, in to še med takimi ljudmi, ki bi prisegli, da so vrli narodnjaki. Taki vrli narodnjaki bi bili radi bralno društvo menda zato, ker ni nemško, še v klici pokončali. Ko so izvedeli, da smo pričeli slov. bralno društvo snovati, précej so se zbrali ter osnovali za se bralno društvo brez pravil, tako, da so zložili razne nemške časopise v neki gostilnici, katere je ravno ta ali oni imel. Vendar to našemu društvu ni celó nič škodilo, temveč mu je bilo še v prid, ker je osnovalni odbor vsaj v miru zamogel sestaviti pravila, ter se je tudi vedel ogibati prijateljev, ki bi utegnili biti narodni stvari bolj v kvar, kakor v korist. Prve težave so premagane; odbor je sestavljen iz samih rodoljubnih društvenikov, kateri se ne bodo vstrašili niti dela, niti zabavlje, temuč se bodo trudili doseči prvi in pravi namen bralnega društva, pomagati k oliko tukajšnjega prebivalstva. Upati je, da se bodo tudi sedanji protivniki kmalu spreobrnilo v prijatelje in podpornike novemu društvu, ter da bomo kmalu vsi delali z združenimi močmi v eno in isto svrhu, v korist našega naroda. L. A.

Iz ilirsko-bistriškega okraja 27. nov. — Vendar je tedaj istina postala, kar se je uže večkrat po časopisih pisalo in govorilo o vodi Bistrici, po kateri Tržačani uže dolgo hrepené. Več let so gospodje Tržačani prihajali v Bistrico dobro jest in pit in vračaje se so si za spomin jemali v steklenici vode in jo nosili v Trst pokušat. Znano je, da ni daleč okoli tako čiste in pitne vode, kakor naša Bistrica; zato se pa tudi tržaškim lahomom po nji skomine delajo. Ako ta kupčija obveljá — kar pa Bog obvaruj — bi mnogim daleč na okolo (do 4 ure) vzela znamenit vžitek, posebno o hudi suši, ker voda ni velika, tako, da jo 6leten otrok lahko prebrede. Zato je pa tak šum in krik pri drugih Bistričanih, kakor tudi po vseh drugih vaséh daleč do Kastavščine in po Čičariji za vodo, kam da bodo hodili na meljo. Ljud-

*) Kakor vidite v današnjih „Novicah“, je blazega gospoda pobrala uže nemila smrt. Žalost! Vred.

stvo pravi: železnica nam je ves zaslužek uničila, Tržačani pa do kraja življenja. Voda jim je pa tu pol življenja! Bistričani sami so se se ve da radi podpisali, ker bodo tolike svote potegnili. in jim bode še vse drugo razun vode ostalo. V kupčijski pogodbi je paragraf, da vzamejo Tržačavi vodo samo od 8. ure pa do 6. zjutraj, drug paragraf pa pravi, da bodo toliko vode vzeli, kolikor je bode. In to na 12.000 metrov in še več. Tržačani dobro vedó, da bodo vso vodo pobrali, zato so pa tudi obljubili 2 do 3 vodnjake napraviti! — Prodaje vode ne bode samo Bistrica občutila, ampak še 4 okraji bodo zadeti. Ker je ta voda toliko imenitna in gre za vžitek toliko ljudstva, se trdno zanašamo na našega, za blagor ljudstva čez vse vnetega in skrbnega okrajnega glavarja gosp. viteza Globočnika, da nas bo pred toliko nesrečo vsaj on ubranil in varoval, da ne bo ljudstvo še večih nadlog trpelo, kot jih zdaj trpi! — Pa še nekaj veselega: Sliši se, da misli blagi gosp. D. (ki je tudi pogorelcem v Knežaku 100 gold. podaril) onim sirotam, katerih posestva je za male tisoče kupil, hiše prepustiti, kar je jako blagodušno in usmiljeno!

Iz Borovnice 21. nov. (*Poslano.*) V zadnji številki vašega cenjenega lista je bil od tukaj dopis s podpisom K. natisnen. Ker pa sem bil od nekaterih naših ljudi kot pisatelj onega dopisa natolcevan, zato sem prisiljen sl. vredništvo prositi, da blagovoli naznaniti, da jaz nisem tega članka pisal.

Josip Keržič, oino-pomolog.

Podpisano vredništvo potrjuje popolno resnico tega dopisa.

Vred.

Iz Ljubljane.

✦ Doktor Janez Bleiweis.

S solznim peresom zapišemo to ves slovenski svet stresajočo novico, ker žalibog sgodilo se je to, česar nikakor nismo še pričakovali. V zadnjem listu smo s težko roko pisali, da je oče Slovencev obolel, a vendar nam je bilo v tolažbo še to, da smo mogli pristaviti, da mu je odleglo in da se je smrt odmaknila daleč od njegove postelje. Varali smo se! Po kratkem odnehanji je slavnega in preblazega bolnika prijela v petek bolezen še huje in ga ni več spustila, da je moral izdihniti svojo blago dušo.

Dan 29. novembra t. l. je tisti nesrečni, ko je izgubil narod slovenski svojega očeta in nenadomestljivega voditelja, a družina njegova ljubega in milega očeta. Otrpnilo je srce, ki je vse, vse in vsigdar za narod bilo.

Žaluj národ, domovina žaluj! Ni ga več tistega, ki je bil ponos tvoj!

Res, prebritko nam je poročati o dogodbi, ki, čeravno pričakovana in neizogibljiva, je prišla vendar pre naglo in potrla nas, kakor bo potrla vse slovenske pokrajine. Začetkom preteklega tedna je bil dr. Bleiweis, ki je vsak dan hodil ven, jel domá ostajati in nadlegovalo ga je prehlajenje; v sredo je pa vendar toliko okreval, da se prijateljem in častilcem, ki so ga obiskovali, trden zdel in niso mislili, da bo kaj hujega. V petek pa ga je zopet huje prijelo, zdravniki dr. Valenta, dr. Schiffer in njegov sin dr. Karol Bleiweis so kmalu spoznali, da slabotno telo blazega gospoda ne bo moglo se dolgo vstavljati pritisku bolezni, čeravno je duh bil

neprenehoma zdrav in krepek. Res, čuda vredno je bilo, kako se je prav do zadnjega brigal za svoje „Novice“ tako, da mu je vrednikovo pero prav smrt iz rok izvila. Za več kot pol današnjega lista je on še vedel, akoravno pisati roka ni več mogla.

Ko se je zvedelo o hudi dragemu življenju preteči nevarnosti, je postalo vse mesto nemirno. Neprenehoma so hodili in pošiljali ljudje vseh stanov popraševati po njegovem zdravju, deželni predsednik g. Winkler je bil celó še pred smrtnim trenutkom pri njem. Četrť ure po polnoči je udarila zadnjikrat žila, potem je zastala po otrpnenji pljuč. Srce je nehalo bití. —

Zjutraj si videl po mestu le tužne obraze, še celó nasprotniki naši so mrknili; mrtvaški bron je povedal vsakemu, da umrl je poštenjak, narodu pa, da je smrtna kosa pokosila velikana. Solze, žalost, molitev — vse to je bilo videti po mestu, le veselega obraza ne. Ugasnila je bila življenja luč prvemu Slovincu, prvemu Ljubljančanu; na Ljubljano se je vlegla gosta megla žalosti, ki je vsakemu — dá — vsakemu stiskala prsi.

In zdaj?! Mili nam Bog! Zdaj se podviza vse, skazati svoje sočutje do blazega Ranjcega s krasnimi venci, katerih je do zdaj, ko to pišemo, uže nad 50, (med drugimi je ljubljanskega mesta državni poslanec vitez Schneid iz Gorice poslal krasen venec z napisom „nenadomestljivemu prijatelju“), vse dere v mrtvaško hišo kropit nenadomestljivega Ranjcega in gledat obraz minulega, čegar duša se uže v večnem raju veseli.

Pogreb bo jutri v četrtek 1. decembra popoldne ob štirih.

Hladneje poročilo o njegovih zadnjih urah in obširneje črtice bomo priobčili brž, ko se nam vleže vsaj nekoliko žalost, ki nam prsi stiska in roko ustavlja ter nam v pero sili vedno le — solze.

Da, solze!

Vreden jih je Ranjki, naj mu tekó!

— Kakor zvemo ravnokar, nameravajo jutri v četrtek 1. decembra ob štirih popoldne, ko bo v Ljubljani dr. Bleiweisov pogreb, po vseh cerkvah po deželi zvoniti. Gotovo lepa misel, naj pojó zvonovi očetu naroda povsod, kamor pride žalostna novica o njegovi smrti!

— (*Vence za dr. Bleiweisa*) so si telegrafično naročili med drugimi Slovenski poslanci, nadalje vsled enoglasnih klubovih sklepov: Česki klub z napisom na belo-rudečem traku: „Nesmrtelnym zasluham Dr. Jan. Bleiweisa klub česky v rade říšske“ — in Hohenwartov: „Klub des rechten Centrum“. Vsi trije naročeni venci izdelujejo se iz lavora v veliki krasni obliki.

— Dr. Fr. Vok, beležnik v Vipavi, imenovan je beležnikom v Ljubljani.

Novičar iz tujih in domačih dežel.

Z Dunaja. — V obeh zbornicah državnega zbora se delo začinja: v gosposki zbornici, kateri je zdaj zagotovljena konservativna večina, ima kmalu v obravnavo priti Lienbacherjev šolski predlog po sklepu poslaniške zbornice, — ta pa je svojim odsekom v posvetovanje dala postavi o poštnih hranilnicah in o skladanji zemljišč; zadnja je za kranjsko deželo in njena skoraj čisto razkosana zemljišča največe važnosti. — Klub desnega središča (Hohenwartov) šteje zopet 42 udov, središčni klub pa uže le 17; pričakuje se, da se tudi ti kmalu vrnejo v svoje staro gnjezdo.

Prošnja. V imenu založništva „Novic“ prosim uljudno vse častite dopisnike in prijatelje našega lista, da blagovolijo „Novicam“ tudi za naprej ohraniti vso staro prijaznost in podporo, da nam bo moč, „Novice“ ohraniti v duhu nespremenjenem, katerega so se stanovitno držale do svojega XXXIX. tečaja. — Založništvo bo radovoljno vso svojo skrb obračalo v ta namen.

Dr. Poklukar.